

Asia: D6L56D3-22

Kansallinen raportti - YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisen määräraikaistarkastelun (UPR) neljäs tarkastelukierros

Lausunnonantajan lausunto

1. Miten edellisen UPR-tarkastelun suositusten täytäntöönpano on onnistunut ja mitä täytäntöönpanotoimia olisi hyvä raportissa tuoda esille?

Suomeen perustettiin riippumattoman ja itsenäisen vanhusasiavaltuutetun virka ja toimisto tammikuussa 2022. Tähän ei velvoittaneet kansainväliset sopimukset, vaan päätös oli kansallinen ja vastasi raportissa yhteen mainittuun haasteeseen eli vanhushpalveluissa todettuihin ongelmiin (kappale 8). Ehdotamme, että kappaleeseen 19 lisätään selventävä lause: Uuden riippumattoman ja itsenäisen vanhusasiavaltuutetun tehtävänä on edistää iäkkäiden asemaa ja oikeuksien toteutumista muun muassa seuraamalla ja arvioimalla lainsäädännön uudistamista. Perustelu tälle lisäykselle on se, että iäkkäiden ihmisten ihmisoikeuksien toteutumista ei juurikaan käsitellä raportissa ainakaan mainiten, että asia koskettaa myös iäkkäitä (esimerkiksi naisiin kohdistuva väkivalta, vammaisten henkilöiden oikeudet tai digitalisaation eteneminen). Vanhusasiavaltuutetun tehtäviä on vain muutamassa maassa ja senkin vuoksi näemme tehtävän kuvaamisen tärkeäksi. Ehdotamme myös STM:n koordinoiman, poikkihallinnollisen Kansallisen ikäohjelman mainitsemista "Oikeus terveyteen" kohdassa (kappale 76). Ohjelma edistää iäkkäiden terveyttä ja hyvinvointia monin eri tavoin ja eri ministeriöiden yhteistyö edistää ikäystävällisen yhteiskunnan rakentamista.

2. Mitkä ovat sellaisia yleisempiä ihmisoikeuksiin liittyviä teemoja, joissa Suomi on onnistunut tai jotka kaipaavat lisähuomiota?

Ikäsyrrjintä on Suomessakin erittäin yleistä ja se on syvälle kulttuuriimme ja käytäntöihimme juurtunutta ja heikentää iäkkäiden ihmisten asemaa ja oikeuksien toteutumista. Eliniän pidentyessä, iäkkäiden määrän kasvaessa ja väestörakenteen muuttuessa niin Suomessa kuin monessa muussakin maassa, nousee ikäsyrrjinnän merkitys yhteiskunnallisesti yhä tärkeämmäksi. Perustuslakimme kieltää syrjinnän iän perusteella. Olisikin tärkeää, että seuraavassa tarkastelussa nostaisimme esiin Suomen toimet ikäsyrrjinnän poistamiseksi. Yksittäisinä esimerkkeinä voisivat tuolloin toimia lakisääteiset vanhusneuvostot, joita on kunnissa ja nyt myös hyvinvointialueilla sekä vanhusasiavaltuutetun ensimmäisten vuosien toimet.

3. Vapaamuotoiset kommenttinne (esimerkiksi raporttiluonnoksesta)

-

Topo Päivi
Vanhusasiavaltuutettu - Vanhusasiavaltuutettu